

วารสารศิลปกรรมศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ฉบับที่ 2 2549

เอกลักษณ์ของชุดลูกบิดโนรา

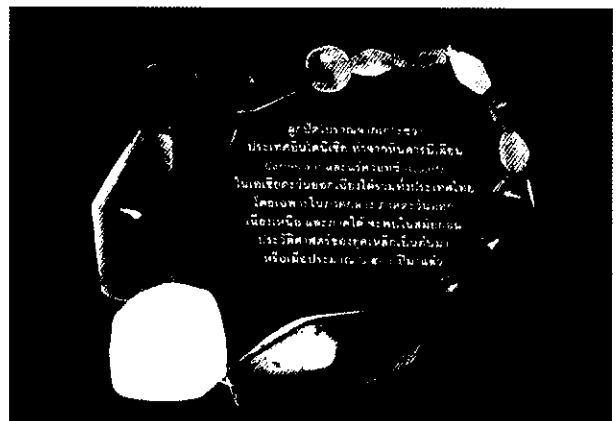
ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์

โนรา ซึ่งเป็นการแสดงของชุมชนตามท้องถิ่น ไกล่ไกล ในภูมิภาคต่างๆ ตลอดจนถึงเผยแพร่ยังต่างประเทศ เอกลักษณ์สำคัญที่ทำให้เกิดความสะดุดตา หรือรู้จักอย่างแม่นยำของความเป็นโนรา ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการแสดงอื่น ๆ มีเฉพาะในภาคใต้เท่านั้น คือ เครื่องแต่งกายชุดลูกบิดที่มีสีหลากหลาย มีวิธีผูกมัดร้อยที่ละเม็ดจนเป็นรูปตัวเลื้อย และสร้อยระย้าพริ้วไหวสะดุดตา ก่อนจะเป็นศิลปะและความงดงามจนเป็นเอกลักษณ์ดังกล่าวมานั้น ภูมิปัญญาของการสร้างตัวเลื้อยลูกบิดนี้ มีวิวัฒนาการและ พัฒนาการของการประดิษฐ์มาเป็นเวลานาน จนเกิดวัฒนธรรมการสวมเสื้อชุดลูกบิดโนรา ซึ่งนิยมใช้ในศิลปะการแสดงโนราของภาคใต้

สุวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์¹ ได้กล่าวถึงบ่อขุม ภูมิปัญญาชาวใต้ส่วนหนึ่ง เนื่องจากสภาวะธรรมชาติทางธรณีวิทยา ว่าชุมชนสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ที่ 'อยู่ฝั่งตะวันตกพบที่ชุมชนโบราณคลองท่อม จังหวัดกระบี่ และชุมชนโบราณตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ซึ่งทั้งสองแห่งนี้พบหลักฐานที่แสดงว่าส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจาก ภูมิปัญญาของคนภายนอก (อาหรับ อินเดีย กรีก โรมัน) เด่นชัดกว่าภูมิปัญญาของคนภายใน เช่น การผลิตลูกบิดเครื่องประดับ ตราประทับ

แสดงให้เห็นว่าลูกบิดที่ปรากฏอยู่ในภาคใต้ ก่อนจะพัฒนามาเป็นตัวเลื้อยสมบูรณ์ จะต้องมีการพัฒนาการเป็นเครื่องประดับส่วนอื่นมาก่อนและส่วน

หนึ่งจะต้องได้รับอิทธิพลจากต่างชาติ ซึ่งมาติดต่อกับชาย จนกระทั่งได้มีวิธีการปรับปรุงยุค ทำให้ลูกบิดขึ้นมาใหม่ตามวัสดุที่มีในท้องถิ่น ของยุคสมัยนั้นจนมีลูกบิดใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตลอดจนทำเป็นเครื่องประดับในเวลาต่อมา

ภาพที่1 ลูกบิดหินโบราณทำเป็นสร้อยคอ

อมรา ศรีสุชาติ² ได้ศึกษาถึงเครื่องประดับลูกบิดของภาคใต้ในอดีต ปรากฏว่านักโบราณคดีได้พยายามศึกษา ค้นคว้าหลักฐานด้านโบราณวัตถุ เพื่อหาความ สัมพันธ์ของการใช้ลูกบิดกับวิถีชีวิตคนภาคใต้ ปรากฏว่าหลักฐานทางโบราณวัตถุยังไม่พบเครื่องประดับคอในลักษณะสร้อยคอหรือห่วงคอ แต่พบลูกบิดซึ่งมีรูปแบบและทำจากวัสดุต่าง ๆ จำนวนมากในแหล่งโบราณคดี ทั้งสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยแรก ประวัติศาสตร์ซึ่งนักโบราณคดี

วารสารศิลปกรรมศาสตร์

สันนิษฐานว่า “ลูกบิด” เป็นสิ่งที่คนสมัยโบราณทำขึ้น เพื่อนำมาเรียงร้อยต่อกันเป็นสายยาว เพื่อสวมใส่เป็นสร้อยคอ เครื่องประดับคอหรือสร้อยคอที่เก่าแก่ที่สุดในภาคใต้ทำมาจากลูกบิดเปลือกหอยพบเป็นหลักฐานในแหล่ง ชุดคั่นที่มีอายุไม่น้อยกว่า 6,500 ปีมาแล้ว

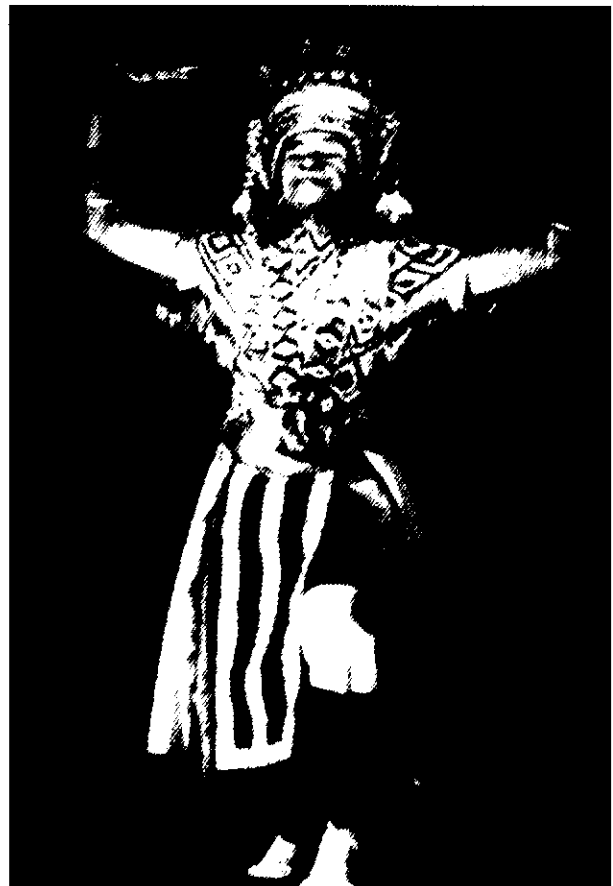

การใช้ลูกบิดประดับชั้นมณีบนโบราณ
มองเห็นได้จากเทวรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
พบที่หน้าวัดมหาธาตุ อําเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศิลปะศรีวิชัย
อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 14-15

ภาพที่ 2 พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
จ.สุราษฎร์ธานี มีสร้อยคอและสังวาลย์
ร้อยด้วยลูกบิดเป็นลูกประคำ

พรชัย สุจิตต์¹ ได้ศึกษาค้นคว้า ลูกบิดในอดีต-ปัจจุบัน ได้กล่าวถึงลูกบิดและแหล่งผลิตในภาคใต้ว่า ในระหว่าง 1500-1900 ปีมาแล้วมีเมืองเก่าโบราณที่เขาสามแก้วจังหวัดชุมพร ที่มีหลักฐานการค้ากับทะเล ทั้งทาง ตะวันตก และตะวันออก มีการพบกลอง มโหระทึกสำริด ลูกบิดหินอะเกต ควอทซ์ คาร์นิเลียน เอทซ์-คาร์นิเลียน บ้างก็มีการจารึก ลงไปบนลูกบิด คาร์นิเลียน รูปแท่งปริซึมรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 0.90.45 ซม. เป็นภาษาสันสกฤต ซึ่งคุณก่องแก้ว วีระประจักษ์

ผู้เชี่ยวชาญภาษาโบราณ อ่านว่า อธิโร แปลว่า แข็งแรง ไม่อ่อนแอ นอกจากนี้ยังพบลูกบิดทองคำหินที่ยังไม่ได้ทำเป็นลูกบิด และลูกบิดหินที่ยังไม่ได้เจาะรู ซึ่งบ่งบอกถึงการค้าวัตถุดิบ ซึ่งจะนำเอามาทำเป็นลูกบิด แหล่งสำคัญอีกแหล่งหนึ่งในภาคใต้ คือที่ควนลูกบิด อําเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ที่พบลูกบิดประเภทเดียวกับที่พบเขาสามแก้ว และนอกจากนั้น ยังพบตราประทับอักษร ปัลลวะ ภาษาสันสกฤตจากอินเดียได้ ลูกบิดแก้วที่เขียนเส้นสิริรูปหน้าตาคนกรค้นพบ เทวรูปต่าง ๆ ในภาคใต้ เช่น พระโพธิสัตว์ อวโลกิ เตศวร 2 กรพบที่วัดเวียง อําเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอายุอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 14⁴ เป็นรูปที่มีความสวยงามที่สุดองค์หนึ่ง ประดับพระศอด้วยสร้อยและสังวาลย์ เป็นรูปลูกประคำร้อยเป็นเส้นหรือพระวัชรสัตว์โพธิสัตว์ ซึ่งขุดค้นพบที่อําเภอ สะทิงพระจังหวัดสงขลา อายุราวพุทธศตวรรษที่ 14-15 ซึ่งเป็นศิลปกรรมพื้นเมือง ภาคใต้ยุคศรีวิชัย⁵ เช่นเดียวกันใช้ลูกประคำ

ภาพที่ 3 ท่านขุนอุปถัมภ์นรากร(พุ่ม เทวา)
ศิลปินโนรา

ประดับตามลำตัวเป็นสร้อยและสังวาลย์ แสดงให้เห็นว่าลูกบิด มีลักษณะกลมเหมือนลูกประคำในภาคใต้นั้นมีบทบาทและหน้าที่หลากหลาย มีทั้งความสวยงามและความขลังศักดิ์สิทธิ์ หรืออาจจะเป็นสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในอดีต เมื่อมีประโยชน์และหน้าที่มากมายจึงมีการผลิตลูกประคำ หรือลูกบิด ให้มีความหลากหลายในความแปลกใหม่ สวยงามและได้พัฒนาการเป็นประโยชน์ด้านอื่น ๆ จะตามมาโดยเฉพาะความสวยงามของการใช้ประดับ ตามร่างกายของแต่ละคน

ผู้คนในประเทศไทยโดยเฉพาะผู้หญิงหันมานิยม ใส่ลูกบิดกันมากไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่น ทั้งเด็กหญิงและชาย ซึ่งอาจเป็นไปตามความเชื่อในพิธีกรรมโบราณ หรือตามรสนิยมว่าด้วยความงามก็แล้วแต่ ลูกบิดที่ใช้แตกต่างกันนั้น มีหลายประเภทและหลายแบบ นับตั้งแต่การนำลูกบิดโบราณอายุ 2,000 กว่าปี หรือหลายร้อยปีมาใส่กันโดยผสมกับลูกบิดสมัยใหม่ นอกจากนี้ก็มีการนำลูกบิดทองคำ เงิน หิน หรือพลอยที่มีราคาสูงหรือพลอยเนื้ออ่อนซึ่งมีราคาต่ำลงมานำมาทำเป็นเครื่องประดับสวมใส่กัน ส่วนวัยรุ่นก็นิยมลูกบิดใหม่ ที่ทำจากหินแก้ว พลาสติกหรือเรซินถ้าเดินไปชมสวนจตุจักร จะเห็นร้านขายลูกบิดมากมาย มีทั้งของที่ทำในประเทศและของที่ส่งมาจากต่างประเทศ เช่น ทิเบต จีน เนปาลและจากตะวันออกกลาง

นอกจากนี้ก็ยังมีการนำลูกบิดมาประดับคอมพิวเตอร์ กระเป๋า จี้อ้อยคอ สร้อยข้อมือและเสื้อผ้า เช่น รำโนราของภาคใต้บ้านเรา⁶

ภาพที่ 4 โนราสมัยรัชกาลที่ 5
ตัวเสื้อร้อยด้วยลูกบิดบางส่วน

ชุดแต่งกายโนรามีการประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสวมใส่สำหรับแสดงโนราได้มีการทำขึ้นมาอย่างน้อยก่อนยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เพราะเมื่อประมาณ พ.ศ. 2424 เจ้าพระยาวิเชียรคีรี (เม่น ณ สงขลา) ได้จัดบัญชีสิ่งของซึ่งบังเกิดขึ้นที่ชาวเมืองทำขึ้น และที่มีซื้อขายกันในเมืองสงขลาจัดส่งไปยังกรุงเทพฯ เพื่อจัดแสดงสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบรอบปี (พ.ศ. 2425) ในจำนวนนั้นเครื่องโนราพร้อมสำหรับหนึ่ง พร้อมบอกราคาไว้ดังนี้⁷

เครื่องโนราพร้อมสำหรับหนึ่ง

เชิดยอดหนึ่งมีซุ้มใส่ด้วย	ราคา ๑๐ เหรียญ	๑
หน้าพรานผู้	ชายค่า ๔ ก้อน ๒๐ เปี้ย ๑ ๘ ก้อน ๑๐ ก้อน	๒
	หญิงค่า ๓ ก้อน ๓๐ เปี้ย ๑	
ทับ ๒ ใบ	ราคาใบละ ๓ ก้อน	๑
กลอง ๑ ใบ	ราคา ๘ ก้อน ๑๐ เปี้ย	๑
ปีเหม่งทองเหลืองมีสายรัด	ราคา ๖ ก้อน	๑
ไม้ไผ่แตระ	๑๕ คู่	๑
สะพานเปลาดำขาวมีเชิงหนึ่งราคา	๔ ก้อน ๒๐ เปี้ย	๑
ปีกนกแอนคู่หนึ่ง	ราคา ๒ ก้อน	๑
พระขรรค์	๑ เล่ม	๑
ศร	๑ คัน	๑

สร้อยตาสำหรับหนึ่งมือ	ราคา ๒ เหรียญ ๔ ก้อน	๑
กำไล ๒๒ เส้น ราคา ๙ ก้อน ๑๐ เบี้ย		๑
ต้นแขน		
เล็บ ๑๐ เล็บ	ราคา ๔ ก้อน ๑๐ เบี้ย	๑
ผ้าพื้นแดง ๑ ผืน	ราคา ๑ เหรียญ ๕ ก้อน	๑
แร่ใส่เครื่องใบหนึ่ง	ราคา ๖ ก้อน	๑
หน้าผ้า ๑ ผืน	ราคา ๓ ก้อน	๑
แพรสีห้อยคาดสะเอว ๒ แถบ	ราคา ๒ เหรียญ ๕ ก้อน ๒๐ เบี้ย	๑
มิดใต้	๑ อัน	๑
ปีกันหนึ่ง	ราคา ๙ ก้อน	๑
ผ้ายันต์พาดบ่า	๑ ผืน	๑
พัดเขากระบือถือลงโรง	๑ อัน	๑
รวม ๒๔ สิ่ง	เป็นเงิน ๒๒ เหรียญ ๖ ก้อน หากันแล่มงานหนึ่งเงิน ๓ โขก	

จากรายการชุดโนราดังกล่าว เครื่องแต่งกายสำคัญ ซึ่งจะมีแนวของกร ใช้ลูกบิดปรากฏอยู่แต่ไม่สามารถ ทราบได้ว่าเป็นลูกบิดประเภทใด สร้อยตาสำหรับหนึ่ง ซึ่งเป็นสร้อยซึ่งในราใช้สวมบริเวณคอยาวถึงอก ซึ่งจะต้องใช้วิธีการร้อยลูกบิดจนเกิดเป็นสร้อยแล้วผูกทับทรวงติดไว้ ซึ่งแสดงว่าสร้อยตาจะเป็นเครื่องแต่งกาย สำคัญส่วนหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดพัฒนาการร้อยชุดลูกบิดจาก สร้อยลูกบิดเม็ดกลมโตเส้นเดียวหรือคู่ แล้วจึงพัฒนามาใช้ลูกบิดขนาดเล็กร้อยเป็นแผงตามลำตัว

ภาพที่ 5 โนราแสดงหน้าลานพระบรมธาตุ
จ.นครศรีธรรมราช สมัยรัชกาลที่ 5

การแต่งกายโนราซึ่งปรากฏเป็นหลักฐานภาพประวัติศาสตร์ ที่ทำให้ทราบถึงพัฒนาการของการแต่งกาย ซึ่งได้รับอิทธิพลของลูกบิดเข้ามา นั้นจากอดีตจึงปรากฏหลักฐานจากภาพภากรักิการเสด็จเยี่ยมหัวเมืองปักษ์ใต้ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จประพาสภาคใต้ราวประมาณ พ.ศ. 2444 เป็นกลุ่มคณะโนรามาสงแสดงถวายการต้อนรับ ณ บริเวณลานวัดพระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช โนราจะสวมชุดลูกบิดปิดร่างกายส่วนบนบริเวณไหล่และลำตัวด้านข้างเพียงบางส่วนซึ่งยังปิดลำตัวไม่มิดชิดทำให้เห็นรูปร่างและลำตัวชัดเจน จากผู้รำจำนวน 5 คน มีชุดลูกบิดใช้เพียง 3 คน จากระยะห่างกันประมาณ 19 ปี ของปรากฏการชื้อขายเครื่องแต่งกายลูกบิดจนปรากฏเป็นรูปร่างดังภาพ แสดงให้เห็นว่าลูกบิดได้มีการพัฒนาการร้อยมาด้วยความละเอียดประณีตจึงสามารถนำมาสวมใส่ได้ แต่การนำมาสวมใส่หรือใช้วัสดุ อาจจะยังไม่เพียงพอหรือใช้กันอย่างทั่วถึงทุกคน ภาพการแสดงโนราอีกภาพเป็นโนราของจังหวัดสงขลา แสดงถวายการต้อนรับรัชกาลที่ 6 เสด็จประพาสสงขลา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2467 เป็นโนราผู้ชายจำนวน 3 คน แสดงท่าขึ้นนอนร่อนรำเพื่อถ่ายรูปอยู่น้ำโรงโนราซึ่งอยู่ด้านหลังผู้รำ สวมชุดลูกบิดโนรามีสั่งวาลคนละ 2

เส้นทั้ง 3 คน ตัวลูกบิดมีการร้อยจำนวนมากขึ้นปิดบริเวณไหล่และลำตัวด้านขวาแต่ลำตัวด้านหน้า และบริเวณลำคอก็ยังไม่มีลูกบิดร้อยปิดไว้ จัดได้ว่ามีการพัฒนาการร้อยลูกบิดเป็นตัวเสื้อมากขึ้นกว่าเดิม ลูกบิดจะมีทั้งสีเข้มและสีอ่อน

ภาพที่ 6 โนรา จ.สงขลาสมัยรัชกาลที่ 6

ภาพที่ 7 โนราพัน หอเพชร จ.สุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2514

การแต่งกายชุดโนราด้วยลูกบิดซึ่งมีอายุเก่าแก่อีกภาพหนึ่งเป็น การแต่งกาย ของโนราพันหอเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อประมาณ พ.ศ. 2514 โนราพัน หอเพชรน่าจะมีอายุประมาณ 70-75 ปี ชุดลูกบิดที่สวมเป็นชุดเครื่องต้นโนรามีสั่งवालและทับทรวงประดับอยู่ ตัวเสื้อร้อยด้วยลูกบิดสีขาวและดำสลับกับร้อยปิดเฉพาะไหล่ทั้งสองข้าง มีลูกบิดร้อยเป็น ระบายบริเวณอกและไหล่ แต่ใช้ลูกบิดคนละประเภทกับบริเวณไหล่ สันนิษฐานน่าจะเป็นลูกบิดแก้วรูปแบบของชุดลูกบิดเป็นวิธีการร้อยเหมือนกับ ชุดโนราในยุคแรก โครงสร้างของชุดจะใกล้เคียง กับโนราจังหวัดนครศรีธรรมราชและโนราจังหวัดสงขลา นิยมร้อยลูกบิดเต็มบริเวณไหล่ทั้งสองข้าง ความกว้างของชุดลูกบิดจะพอดีกับไหล่ของผู้สวมชุด แต่ไม่นิยมร้อยลูกบิดปิดลำตัวด้านหน้าและด้านข้าง

จากภาพเก่าในอดีตทั้ง 3 ภาพ แสดงให้ทราบว่า ชุดลูกบิดยุคแรกน่าจะพัฒนาการมาจากการร้อยลูกบิดเพื่อเป็นสั่งवालย์ 2 เส้น ต่อมามีการเพิ่มจำนวน สั่งवालย์ให้มีเชื่อมระหว่างเส้นมากขึ้น แล้วเพิ่มการร้อยลูกบิดต่อจากสั่งवालย์บริเวณ ไหล่และลำตัวเพิ่มเข้ามาจนสามารถเชื่อมเชือกร้อยลูกบิด ให้ต่อเนื่องจนรอบ ลำตัวและลำตัวสุดท้ายร้อยบั้งคอ เป็นชิ้นส่วนปิดหน้าอกและลำคอหน้า-หลังอีก 2 ชิ้น จึงกลายเป็นชุดลูกบิดที่นิยมร้อยกันในปัจจุบัน ชุดดังกล่าวนี้เป็นแนวทางของการร้อยแบบเครื่องต้น สำหรับหัวหน้าคณะของโนราสวมใส่เพียงคนเดียวในภาคอื่น ๆ จะมีวิธีการร้อย แตกต่างจากชุดที่ได้พัฒนาอีกแบบหนึ่ง

ภาพที่ 8 การร้อยชุดลูกบิดแบบสาม สาม โดยโนราอภัย กรงไกรจักร จ.สตูล

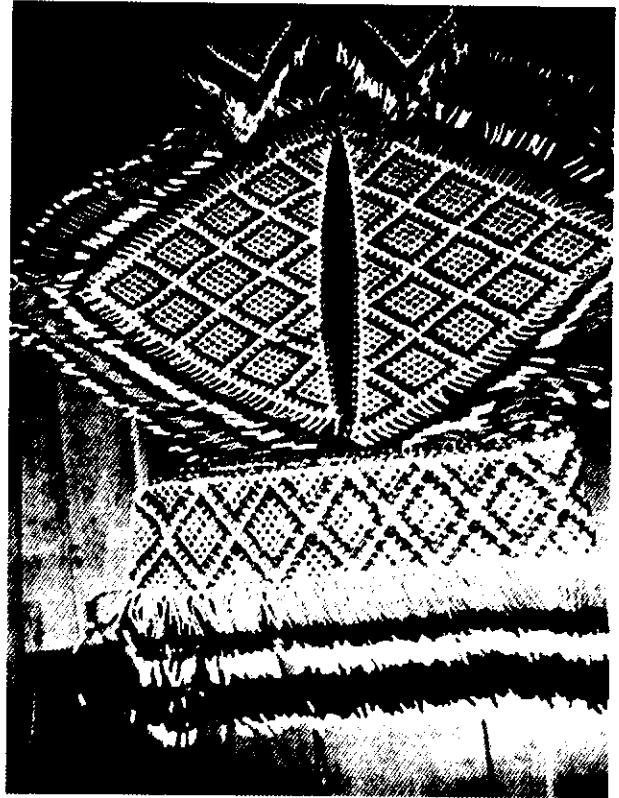
การร้อยชุดลูกบิดโนราในปัจจุบัน ผู้ที่ร้อยชุดลูกบิดเป็นตัวเสื้อลดหลายต่าง ๆ ก็คือ ศิลปินโนราหรือลูกหลานผู้ที่ใกล้ชิดกับศิลปินโนรา ซึ่งมีแนวคิดการร้อยชุดลูกบิดขึ้นมาเพื่อประโยชน์ใช้สอย สำหรับสวมใส่เมื่อมีการแสดงโนราเป็นอันดับแรก ศิลปินโนราบางท่านจำเป็นต้องเก็บหอมรอมริบเงินที่ได้จากการแสดงแต่ละครั้ง เพื่อซื้อลูกบิดมาฝึกร้อยเพื่อสวมใส่เองเพราะความแตกต่างชุดลูกบิดโนรา ซึ่งซื้อลูกบิดเป็นวัตถุดิบ มาร้อยเองกับสั่งซื้อชุดลูกบิดจากการซื้อขายจากโนราระหว่างคณะต่าง ๆ ราคาจะแตกต่างกันเกือบประมาณสองเท่า สำหรับความสวยงามหรือรูปแบบต่าง ๆ ของการร้อยลดหลาย อาจะสังเกตจาก ชุดโนราแบบเก่าหรือหาวิธีการพัฒนาด้วยตัวผู้ร้อยเองจากประสบการณ์แต่ละครั้ง

ชุดลูกบิดโนราจัดได้ว่าเป็นงานศิลปหัตถกรรมแขนงหนึ่ง ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในเรื่องการประดิษฐ์รูปแบบแต่ละลดหลาย เป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่ผู้ทำจะต้องใช้สมาธิและชีวิตจิตใจ ความคิดสร้างสรรค์จินตนาการต่าง ๆ ใส่ลงไปในการลดหลายหรือรูปแบบที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่ลงมือทำ ดังที่ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ^๑ ได้กล่าวถึงงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านว่า “ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านจะสร้างขึ้นเพื่อใช้สอยตามแต่ผู้ทำและผู้สร้างก็ได้มองข้ามความงามไป หากแต่ได้พิจารณาถึงรูปทรงและความงดงามทำไปใช้ ประกอบด้วยและยังช่างผู้ทำมีประสบการณ์มาก จนเกิดความชำนาญ มากขึ้นแล้วก็จะแสดง ฝีมือให้ปรากฏคุณค่าทางศิลปะ (artistic value) ออกมา”

ศิลปหัตถกรรมการร้อยชุดลูกบิดโนราที่ปรากฏไป ในภาคใต้จะมีรูปแบบและวิธีการร้อย 3 รูปแบบ คือ

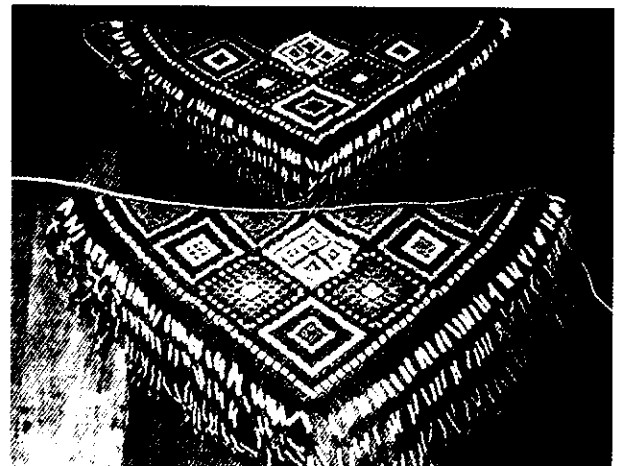
1. ร้อยแบบร้อยช่อ
2. ร้อยแบบห้า-สาม
3. ร้อยแบบสาม-สาม

วิธีการร้อยแบบดังกล่าวจะมีรายละเอียด และ เอกลักษณ์สำคัญดังนี้

ภาพที่ 9 การร้อยชุดลูกบิดโนราแบบร้อยช่อ จากชมรมศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ม.ทักษิณ

1. การร้อยแบบร้อยช่อ เป็นการร้อย คล้ายกับลดหลายของตาข่ายหรือ แหนโดยใช้ ลูกบิดข้างละ 2 ลูก มาผูกเชื่อมกันด้วยลูกบิด 1 ลูกเรียกว่า 1 ช่อ ถ้าหากต้องการให้ลายห่างหรือกว้างก็เพิ่มจำนวนลูก บิดแต่ละข้างที่ร้อยในตัวเชือกก่อนมาผูกเป็นช่อโยงเป็นตาข่ายวิธีการร้อยแบบช่อจะร้อยได้รวดเร็วใช้ลูกบิดน้อยประหยัดจำนวนการใช้ลูกบิด

ภาพที่ 10 การร้อยชุดลูกบิดแบบห้า สาม โดยโนราครั้น ณ ชาตรี จ.สงขลา

2. การร้อยแบบห้า-สาม เป็นวิธีการร้อย โดยใช้ลูกปัด ห้าเม็ดและลูกปัดสามเม็ดมาร้อย ในเชือกคู่เดียวกันและเป็นลายดอกๆ เดียวกันรวมเป็นลูกปัดแปดเม็ดซึ่งจะมีลูกปัดผูกเชื่อมต่อนห้าเม็ด 1 ครั้ง และสามเม็ด 1 ครั้ง การร้อยวิธีการดังกล่าว จะทำให้ชุดลูกปัดมีความ ห่างน้ำหนักเบาใช้ลูกปัดจำนวนน้อย แต่ลวดลาย ไม่เด่นชัด

ภาพที่ 11 การร้อยชุดลูกปัดโนรา แบบสาม สาม โดยโนรา จินดา สุขขาว จ. นครศรีธรรมราช

3. การร้อยแบบสาม-สาม เป็นวิธีการร้อย โดยใช้ลูกปัดครั้งละ 3 เม็ด จำนวนสองครั้งมาผูกร้อย ให้กลายเป็นลายดอกเดียวกันโดยใช้เชือกเพียง 2 เส้น วิธีการร้อยแบบสาม-สาม จะนิยมร้อยชุดโนราเพราะลูกปัดในแต่ละดอกจะแน่นเห็นลวดลายชัดเจนแต่จะต้องใช้ลูกปัดจำนวนมากในการร้อยเป็นลวดลายต่างๆ

การร้อยลูกปัดทั้ง 3 แบบ การออกแบบลวดลายการใช้สี ขนาดรูปร่างวิธีการผูกมัดของแต่ละชุดจะเป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่างผู้ร้อยชุดจะพยายามใส่แนวคิดวิธีการใช้สีลูกปัดมิให้ซ้ำซ้อนและให้มีความแปลกใหม่ของการร้อยชุดแต่ละชุด เพื่อให้เกิดความสวยงามและพึงพอใจของผู้ร้อยชุดและผู้สวมใส่ จากอดีตมาสู่ปัจจุบันชุดลูกปัดโนราจะมีการพัฒนาและสร้างสรรค์เกิดขึ้นทุกครั้ง และพัฒนาต่อเนื่องกันมาโดยตลอด เนื่องจากความมีอิสระในการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรม ชุดโนรานั้นเอง ที่ประติษฐ์ชุดลูกปัดโนราโดยไม่อยู่ในกฎบังคับมาตรฐานของคนใดหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเมื่อช่างมิได้อยู่ใต้อาณัติบังคับ

ของโครงการศิลปหัตถกรรมที่เกิดขึ้นจึงมีการพัฒนาด้านแนวคิดสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลาศิลปะการร้อยชุดลูกปัดโนรา นับได้ว่าเป็นศิลป หัตถกรรมที่มีการพัฒนาอยู่ในตัวของงานเองอยู่เสมอ ควบคู่กับศิลปะการแสดงโนรา ที่มีพัฒนาการมาโดยตลอดมิได้หยุดนิ่งหรือชะงักเหมือนกับศิลปหัตถกรรมอย่างอื่น ดังนั้นจึงทำให้ชุดลูกปัดหลากสี ลวดลายจึงเป็นเอกลักษณ์สำคัญของการแสดงโนราของภาคใต้เพียงแห่งเดียวเท่านั้นของเมืองไทย

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร.(2525) **นำชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สงขลา**,กรุงเทพฯ . : อมรินทร์การพิมพ์
- พรชัย สุจิตต์. (2546) **ลูกบิดในอดีต-ปัจจุบัน**, กรุงเทพฯ. : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ,
- พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร (2542) **สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่มที่ 11** กรุงเทพฯ. : สยามเพรส
แมเนจเมนท์จำกัด
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2532) **ศิลปหัตถกรรมไทย เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 – 10 ศิลปะกับสังคมไทย**
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์.(2548) **ภูมิปัญญาชาวบ้าน, รู้จักทักษิณ รวมบทความคิดสรรด้านทักษิณคดีศึกษา,**
กรุงเทพฯ . : สุขภาพใจ
- _____ (2542) **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ เล่ม 8 เครื่องแต่งกายโนรา** กรุงเทพฯ. :
สยามเพรสแมเนจเมนท์จำกัด
- อมรา ศรีสุชาติ.(2542) **เครื่องประดับสมัยโบราณในภาคใต้,สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้เล่ม 3**,กรุงเทพฯ.:
สยามเพรส แมเนจเมนท์ จำกัด

